

Høringsnotat

1. RETTEN TIL Å STARTE ARBEIDET FØR OPPHOLDSTILLATELSE FORELIGGER

1.1 Gjeldende rett

Muligheten til å kunne starte arbeidet før tillatelse foreligger gjelder for faglærte som søker om oppholdstillatelse etter utlendingsloven (utl.) § 23 og utlendingsforskriften (utf.) § 6-1, for ansatte i internasjonale selskaper og for sjøfolk. Ordningen tillater arbeidstakere å starte i arbeidet med en gang en fullstendig søknad om oppholdstillatelse er levert. For de faglærte kalles ordningen "tidlig arbeidsstart". De foreslåtte endringene berører alle de tre gruppene.

Formålet med å la arbeidstakere starte arbeidet med en gang søknaden er levert, er å gjøre det enklere og mer effektivt for arbeidsgivere som har behov for å rekruttere arbeidstakere fra land utenfor EØS-området. Disse arbeidstakerne trenger oppholdstillatelse for å arbeide i Norge, og det tar tid fra søknaden fremsettes til tillatelse foreligger. Endringsforslagene gjelder vilkårene for å kunne benytte tidlig arbeidsstart både for arbeidstakere og arbeidsgivere. I tillegg endres søknadsprosessen, slik at arbeidsgiveren ikke lenger kan søke om tillatelse på vegne av arbeidstakeren uten fullmakt.

Ordningen med tidlig arbeidsstart for faglærte er hjemlet i utl. § 23 fjerde ledd og utf. § 6-8. Både arbeidstakeren og arbeidsgiveren kan søke om tidlig arbeidsstart. Politiet skal vurdere om alle kriteriene for å benytte ordningen er oppfylt. Er alt i orden, utsteder politiet en bekreftelse på tidlig arbeidsstart. Den gir arbeidstakeren rett til å arbeide fram til søknaden er behandlet. Dersom arbeidstakeren søker selv, utsteder politiet bekreftelsen direkte til vedkommende. Søker arbeidsgiveren på vegne av arbeidstakeren uten fullmakt, gir politiet en foreløpig bekreftelse på at arbeidstakeren kan starte i arbeid før søknad er ferdig behandlet. Personer som er visumpliktige, får innreisevisum på dette grunnlaget. Etter innreise skal arbeidstakeren møte opp hos politiet, bekrefte søknaden og få en endelig bekreftelse på at han eller hun kan begynne i arbeid før tillatelsen er gitt. Søknaden ligger hos politiet inntil arbeidstakeren møter opp personlig og bekrefter den. Deretter oversender politiet søknaden til UDI for behandling.

1.2 Erfaringer

Muligheten til å starte arbeidet før tillatelse foreligger har eksistert siden 2010. Generelt har departementet inntrykk av at arbeidsgiversiden er fornøyd med å ha en ordning som gir adgang til å komme raskt i gang med arbeidet, før UDI har behandlet søknaden. Ordningen er spesielt viktig for arbeidsgivere som ikke har direkte tilgang til et SUA-kontor¹, hvor saksbehandlingstiden for oppholdstillatelser er kortere. Dette gjelder også store internasjonale selskaper, der behovene for arbeidskraft i en del tilfeller oppstår på relativt kort varsel.

---

¹ Servicesenter for utenlandske arbeidstakere, som finnes i Oslo, Stavanger, Bergen og Kirkenes.

Alle politidistriktene kan utstede bekreftelsen, men Oslo politidistrikt har stått for en tredjedel av utstedelsene. I perioden 2010-2013 har politiet totalt gitt tillatelse til tidlig arbeidsstart i 2291 tilfeller. I 297 av disse tilfellene (12 %) ble søknaden om oppholdstillatelse avslått av UDI i etterkant. Tilbakemeldingene fra de store politidistriktene (Oslo og Rogaland) viser at ordningen nå er lite brukt fordi det ved SUA-kontorene tar omtrent like lang tid å utstede en bekreftelse på tidlig arbeidsstart som å behandle selve søknaden.

Departementet har mottatt opplysninger fra Oslo politidistrikt om at de ikke har kapasitet til å utstede bekreftelser på tidlig arbeidsstart for søknader levert på SUA-kontoret i Oslo. Bakgrunnen for dette er at mange av sakene krever ekstra oppfølging. Når arbeidsgivere søker på vegne av arbeidstakere uten fullmakt, må søkeren møte personlig hos politiet for å bekrefte søknaden før den kan sendes UDI for behandling. Politiet opplever at flere unnlater å bekrefte søknadene når de kommer til landet. Mange saker blir derfor liggende lenge hos politiet. Politiet opplever også at personer som søker om tidlig arbeidsstart, ikke fyller vilkårene for oppholdstillatelse, og at ordningen misbrukes. En bekreftelse på tidlig arbeidsstart gir visumpliktige innreisevisum som de kanskje ellers ikke ville fått.

1.3 Forslag til endringer i vilkår og dokumentasjon

For å forbedre ordningen og målrette den for de tilfellene hvor det er mest behov for den, foreslår departementet følgende endringer:

- Begrense ordningen til personer med formell kompetanse på høyt nivå.
- Forenkle kravene til dokumentasjon fra arbeidsgiveren.
- Fjerne arbeidsgiverens adgang til å fremme søknad uten fullmakt.
- Politiet skal bare utstede bekreftelse når det er sannsynlig at alle vilkårene for å benytte ordningen er oppfylt.
- Presisere i forskriften at politiet skal vurdere om det foreligger bort- og utvisningsgrunner og ivareta hensynene i eksportkontrollloven før bekreftelse om tidlig arbeidsstart blir utstedt.

1.3.1 Krav til arbeidstakeren

I dag må arbeidstakere som ønsker tidlig arbeidsstart ha kompetanse som faglært, jf. utf § 6-1. Politiet observerer at flere som søker om tidlig arbeidsstart, ikke er faglærte. Vilåret for å få bekreftelse på tidlig arbeidsstart er at søknaden er fullstendig utfylt. Politiet skal ikke prøve om vilkårene for selve oppholdstillatelsen er oppfylt. Dette medfører at politiet har utstedt bekreftelser til personer de vet ikke fyller vilkårene for tillatelsen.

For å begrense misbruket, foreslår departementet at ordningen med tidlig arbeidsstart bare skal gjelde for arbeidstakere med formell kompetanse på høyt nivå. Med dette mener vi arbeidstakere som minst har en treårig avsluttet utdanning fra høyskole eller universitet. Dette innebærer at faglærte på videregående skoles nivå faller utenfor ordningen. Dokumentasjon på utdanning og ev. godkjenning/autorisasjon fra relevant fagmyndighet skal som før legges fram sammen med søknaden. Det nye er at politiet skal foreta en foreløpig vurdering av om kvalifikasjonskravet anses oppfylt før de utsteder bekreftelse på tidlig arbeidsstart til arbeidsgiveren/arbeidstakeren. Departementet mener denne innskrenkningen vil gjøre ordningen mer effektiv og hindre utlendinger i å benytte ordningen med tidlig arbeidsstart for å få innreisevisum de ellers ikke ville fått.

Bakgrunnen for å unnta fagutdannede er at det er vanskeligere for politiet å vurdere ulike fagutdanninger enn et vitnemål fra et universitet eller høyskole. Departementet legger ikke opp til at politiet skal gjøre en omfattende vurdering av utdanningen. Det er tilstrekkelig å påse at det foreligger dokumentasjon på utdanning på tilstrekkelig nivå. Departementet har vurdert å pålegge politiet å innhente ytterligere informasjon der de er i tvil om dokumentene er ekte. Dette vil gjøre ordningen tidkrevende for politiet og hindre en enkel og effektiv ordning. Departementet mener at politiet bare skal utstede bekreftelse på tidlig arbeidsstart der de anser det som sannsynlig at vilkårene er oppfylt. Konsekvensen av å ikke bekrefte tidlig arbeidsstart er at søkeren må vente til oppholdstillatelsen foreligger før arbeidet kan starte. Normalt tar dette fire uker. Politiets vurdering av dokumentene skal ikke ha betydning ved UDIs behandling av søknaden om oppholdstillatelse. I yrker hvor det er kvalifikasjonskrav skal bekreftelse bare gis dersom det foreligger godkjenning eller autorisasjon fra relevant fagmyndighet.

1.3.2 Krav til arbeidsgiveren

Departementet foreslår å endre dokumentasjonskravene for arbeidsgiveren i utf. § 6-8. I dag må arbeidsgiveren legge fram attest for betalt merverdiavgift og skatt og en egenerklæring om å overholde lovbestemte krav i Norge innen helse, miljø og sikkerhet (HMS) i henhold til forskrift om offentlige anskaffelser (FOA) § 3-3 og § 3-4.

Vi er ikke kjent med at kravene til attester og egenerklæring har vært brukt for å utelukke arbeidsgivere fra ordningen. Attestene er tidkrevende å fremskaffe, og har ingen betydning for vurderingen av de materielle vilkårene for å få oppholdstillatelse etter utlendingsloven. I tillegg oppheves FOA § 3-3 og § 3-4 fra 1. juli 2015. Departementet foreslår derfor at arbeidsgiver ikke trenger å legge fram denne dokumentasjonen, verken attesten for betalt merverdiavgift og skatt eller egenerklæringen. For å kunne benytte ordningen må arbeidsgiveren ikke være utelukket fra den etter § 6-34. Departementet ønsker også å presisere i § 6-8 at det heller ikke kan være fattet forvaltningsvedtak mot arbeidsgiveren etter lovens § 27 femte ledd.

Det er fremdeles et vilkår at arbeidsgiveren oppfylder grunnleggende krav for å kunne anses som arbeidsgiver etter utlendingsloven. Etter utf. § 6-9 kan UDI gi nærmere retningslinjer om dette. I UDIs rundskriv RS 2010-048 fremgår det at en arbeidsgiver må ha forretningssted i Norge, være registrert i Enhetsregisteret og faktisk ha reell drift av en virksomhet i Norge. Dersom politiet er i tvil om det foreligger reell drift i virksomheten, skal de ikke utstede bekreftelse på tidlig arbeidsstart. Også her har departementet vurdert om politiet skal innhente ytterligere informasjon. Dette er tidkrevende, og departementet mener det er mer hensiktsmessig at politiet i stedet bare utsteder bekreftelser der det er mest sannsynlig at vilkårene er oppfylt.

1.3.3 Endringer i søknadsprosessen

Etter gjeldende ordning utsteder politiet to bekreftelser på tidlig arbeidsstart når arbeidsgiveren søker på vegne av arbeidstakeren uten å ha fullmakt, jf. utf. § 10-4. Først utsteder de en foreløpig bekreftelse til arbeidsgiveren ved søknadsinnleveringen og deretter en endelig bekreftelse til arbeidstakeren når han eller hun møter opp personlig hos politiet og bekrefter søknaden. Søknaden om oppholdstillatelse blir ikke oversendt til UDI for

behandling før arbeidstakeren har møtt opp personlig hos politiet. Dette fører til lang saksbehandlingstid i tillegg til at flere saker blir liggende hos politiet i påvente av at arbeidstakeren skal møte personlig.

Departementet foreslår å endre forskriftens § 10-4 slik at arbeidsgivere ikke skal kunne søke om tidlig arbeidsstart uten fullmakt fra arbeidstakeren. Da vil politiet bare måtte utstede én bekreftelse. Bekreftelsen utstedes direkte til arbeidstakeren eller til arbeidsgiveren. Politiet skal sende søknaden om oppholdstillatelse videre til UDI med en gang vilkårene for bruk av tidlig arbeidsstart er kontrollert og bekreftelsen er utstedt. Når politiet bare skal utstede én bekreftelse, og søknadene kan sendes direkte til UDI for behandling, vil det forenkle arbeidet for politiet. Da vil ikke søknadene ligge og vente på at søkeren skal komme og bekrefte dem i ettertid. Departementet foreslår videre å stryke kravet til fremmøte som fremgår av § 10-4. Dette anses ikke lenger nødvendig når arbeidsgiveren bare kan søke med fullmakt.

Politiet har plikt til å kontrollere om søknaden er fullstendig utfylt, herunder om det er lagt ved dokumentasjon minst treårig utdanning fra høyskole eller universitetet, og om det foreligger bort- eller utvisningsgrunner før utstedelse av bekreftelsen. Departementet vil presisere i forskriften at politiet også skal vurdere å nekte bekreftelse på grunn av hensynet til eksportkontrollloven. UDI skal gi nærmere retningslinjer.

På grunn av endringene i § 10-4, har departementet omredigert bestemmelsen for å gjøre den mer oversiktlig.

2. ENDRINGER I OPPHOLDSTILLATELSEN FOR FAGLÆRTE ARBEIDSSØKERE, JF. UTF. § 6-29

2.1 Gjeldende rett

I utlendingsregelverket er det flere bestemmelser som gir faglærte utlendinger mulighet til å søke jobb mens de er i Norge:

- Faglærte som mister arbeidet, kan søke etter jobb i inntil seks måneder så lenge den opprinnelige tillatelsen ikke utløper, jf. § 6-11 annet ledd.
- Studenter, forskere med egne midler og personer med oppholdstillatelse på annet kulturelt grunnlag kan søke etter jobb i inntil seks måneder, jf. § 6-29.
- Visumfrie faglærte arbeidssøkere kan få oppholdstillatelse i inntil seks måneder, jf. § 6-29 a, mens visumpliktige arbeidssøkere ikke lenger kan få slik oppholdstillatelse etter at § 6-30 ble opphevet grunnet misbruk.

Personer med oppholdstillatelse etter § 6-29 kan ta ufaglært arbeid i jobbsøkerperioden. De andre får ikke mulighet til å arbeide i jobbsøkerperioden og må sikre underholdet på annet måte.

Antallet søknader om tillatelse etter § 6-29 har vært stigende for hvert år, men med størst økning fra 2013 til 2014. I 2013 mottok UDI 266 søknader mens de i 2014 mottok 635. De aller fleste søknadene ble innvilget, hhv. 249 og 582. Avslagsprosenten har ligget på mellom 6-9 % av totalt antall mottatte søknader.

ASD foreslår å utvide utf. § 6-29 til å omfatte forskere med oppholdstillatelse etter § 6-1 og å utvide varigheten av tillatelsen fra seks måneder til ett år. Departementet ønsker samtidig å stryke setningen i § 6-29 annet ledd, om at underholdskravet må være oppfylt. Denne henvisningen anses unødvendig, fordi kravet til underhold allerede følger av utf. § 10-7. Videre ønsker departementet å unnta personer med oppholdstillatelse til annet kulturelt formål, jf. § 6-22 tredje ledd. Denne bestemmelsen er lite brukt, og persongruppen skiller seg vesentlig fra nyutdannede og forskere.

2.2 Forslag om å utvide bestemmelsen til også å omfatte forskere med tillatelse etter § 6-1.

Forskeres mulighet til å få oppholdstillatelse mens de søker arbeid i Norge varierer med hvilken oppholdstillatelse de har og om de er visumpliktige eller ikke.

Visumfrie forskere med oppholdstillatelse etter utf. § 6-1 kan søke etter arbeid i inntil seks måneder, jf. § 6-29a, mens visumpliktige forskere bare kan søke etter arbeid i inntil seks måneder så lenge den opprinnelige tillatelsen ikke utløper, jf. § 6-11 annet ledd. Forskere som har oppholdstillatelse som student, jf. § 6-19, eller som har tillatelse på bakgrunn av egne midler, jf. § 6-20, kan gis tillatelse i inntil seks måneder for å søke arbeid, jf. § 6-29. Disse kan da oppfylle underholdskravet gjennom ufaglært arbeid i stedet for egne midler.

Departementets vurdering

ASD mener dagens regelverk skaper et unødvendig skille mellom visumfrie og visumpliktige forskere som allerede oppholder seg i Norge. Regjeringen vil legge til rette for høyt kvalifiserte arbeidstakere. Departementet forslår derfor at alle forskere gis samme mulighet til å lete etter arbeid uavhengig av om de trenger visum eller ikke og hvilket oppholdsgrunnlag de har.

Departementet har vurdert å endre § 6-11 annet ledd, slik at alle som har hatt oppholdstillatelse som faglærte, skal kunne søke ny jobb i en lengre periode. Normalt bør faglærte ha god kunnskap om de får fortsette i jobben og må enten søke om forlengelse eller avslutte arbeidsforholdet når tillatelsen utløper. De som må avslutte arbeidsforholdet, bør derfor ha rimelig tid til å søke andre jobber før tillatelsen utløper. Departementet ser dermed ikke grunn til å endre denne bestemmelsen.

ASD foreslår i stedet å utvide personkretsen i § 6-29 til også å gjelde forskere som har hatt tillatelse som faglært, jf. § 6-1.

I UDIs rundskriv RS 2011-032 pkt. 3.10 er forsker definert slik:

”En forsker er en person med høyere utdanning (minimum bachelorgrad eller tilsvarende) som driver med forskning. Bestemmelsen omfatter også vitenskapsmenn som driver vitenskapelig arbeid og hvor det ikke er naturlig å anse arbeidet som forskning.”

En slik endring vil medføre at forskere likestilles når det gjelder muligheten til å søke om arbeid i Norge. ASD ser ikke at utvidelsen av personkretsen vil kunne misbrukes på samme måte som tidligere § 6-30. Dette er personer som allerede er i Norge, er høyt kvalifiserte og har hatt arbeid her.

2.3 Forslag om å utvide tillatelsen fra seks måneder til ett år

Departementet har fått tilbakemeldinger om at varigheten av tillatelsen på seks måneder er for kort tid til å finne arbeid. Blant annet har Forskningsrådet, etter innspill fra universitetene i Oslo og Bergen og NTNU, foreslått å øke lengden av tillatelsen til ett år. De viser til at personer som nylig har avlagt doktorgrad ikke har kapasitet til å lete etter arbeid før etter at de har avsluttet doktoravhandlingen sin. I tillegg er noen høyere utdanninger så spesialiserte at det er færre stillinger å søke på. Det er også viktig at det er best mulig overensstemmelser mellom arbeidstakerens kvalifikasjoner og arbeidet de skal utføre. Flere vil derfor lete litt lenger etter en mer relevant jobb framfor å ta den første jobben som dukker opp. Dersom de ikke klarer å finne arbeid innenfor de seks månedene, er det mange som reiser videre til andre land, for eksempel til USA og Canada. Dette gjør at Norge mister høyt kvalifiserte arbeidstakere. Dette er personer som Norge allerede har investert i gjennom å betale for (deler av) utdannelsen deres og som har vært i Norge en periode allerede og dermed kjenner litt til landet.

Flere andre land åpner for at ferdig utdannede studenter kan få oppholdstillatelse for å lete etter relevant arbeid. Lengden på tillatelsene varierer. I Sverige gis en oppholdstillatelse i inntil seks måneder, i Nederland i inntil ett år, mens det i Canada kan gis tillatelse i inntil tre år.

Departementets vurdering

Departementet mener det er viktig å holde på høyt kvalifiserte arbeidstakere og ser at det kan være tidkrevende å finne relevant arbeid etter avsluttede studier. Vi foreslår derfor å utvide varigheten av tillatelsen fra seks måneder til ett år. Bestemmelsen omfatter personer som allerede oppholder seg i Norge i dag og er høyt kvalifiserte.

Gjennom å utvide varigheten av tillatelsen, vil vi sikre at alle forskere, uavhengig av nasjonalitet, vil ha mulighet til å være her i inntil ett år mens de søker jobb. Dette er arbeidskraft vi ønsker å legge til rette for og beholde. Det er ofte slik at forskere er knyttet til prosjekter som gjerne har en intens periode i avslutningsfasen. Mange vil derfor i praksis ikke avse tid til å søke jobb i en slik avslutningsperiode.

2.4 Forslag om å stryke henvisningen til underholdskravet

Det følger av utf. § 10-7 at det er et vilkår for tillatelse etter forskriftens kapittel 6 at underholdskravet er oppfylt. I § 6-29 er dette presisert i annet ledd. Ingen av de andre bestemmelsene i kapittel 6 har en slik eksplisitt henvisning. ASD mener det kan skape forvirring når det bare er henvist til kravet til underhold i denne ene bestemmelsen. Vi foreslår derfor at setningen strykes slik at alle bestemmelsene blir like.

Kravet til underhold vil fremdeles gjelde. Det følger av § 6-33 siste ledd at personer som får tillatelse etter § 6-29, samtidig skal få rett til heltidsarbeid. Utf. § 6-29 tredje ledd må bli nytt annet ledd når annet ledd strykes.

2.5 Forslag om å unnta personer med oppholdstillatelse etter § 6-22 tredje ledd

I tillegg til forskere og nyutdannede omfatter § 6-29 også personer som har oppholdstillatelse på annet kulturelt grunnlag, jf. § 6-22 tredje ledd. UDI opplyser at det er gitt få tillatelser etter

§ 6-22 tredje ledd og til svært ulike formål: Sykle Norge på langs og skrive reiseskildring, delta i Ski VM eller delta på ulike seminarer.

Det fremgår ikke av forarbeidene hvorfor denne persongruppen er omfattet av muligheten til å søke arbeid i Norge etter § 6-29. Departementet ser ikke at det er behov for denne muligheten og foreslår derfor å unnta personer med tillatelse etter § 6-22 tredje ledd.

3. ENDRINGER I REGLENE OM FAMILIEGJENFORENING MED EØS-BORGERE, UTF. KAPITTEL 19

EFTAs overvåkningsorgan (ESA) har innledet en formell prosess mot Norge for manglende etterlevelse av direktiv 2004/38/EF om unionsborgere og deres familiemedlemmers rett til å ferdes og oppholde seg fritt på medlemsstatenes territorium (fri bevegelsesdirektivet - heretter kalt direktivet). Direktivet er innlemmet i EØS-avtalen og gjennomført i utlendingsregelverket i utlendingsloven kapittel 13 og utlendingsforskriften kapittel 19. De relevante bestemmelsene trådte i kraft i Norge 1. januar 2010.

ESA tar opp flere problemstillinger. Synspunktene bygger på en rekke klager fra enkeltpersoner, men ESA har også på eget initiativ undersøkt om direktivet er riktig gjennomført i norsk rett. Departementet mener det er grunn til å følge opp ESAs forslag om klargjøring av kravet til samboerskaps lengde og hvilke familiemedlemmer som omfattes av EØS-regelverket. Dette krever forskriftsendringer.

3.1 Samboere

3.1.1 Gjeldende rett

Dagens regelverk innebærer at samboere som har en varig tilknytning til en EØS-borger og dokumenter dette, skal anses som nærmeste familiemedlem og omfattes av EØS-regelverket, jf. utf. § 110 annet ledd bokstav b. Varig tilknytning foreligger når samboerne har bodd sammen i to år, jf. utf. § 19-6. Det er unntak fra toårskravet når paret har eller venter barn sammen. Regelverket åpner ikke for andre unntak. Utf. § 19-6 viser til de samme reglene som gjelder for tredjelandsborgere i utl. § 41 og utf. § 9-2.

ESA mener at kravet om to års samboerskap er for strengt og at det er for få unntak fra denne regelen. Overvåkningsorganet mener at Norge ikke har iverksatt art. 3(2)(b) i direktivet på en riktig måte og viser til at denne artikkelen åpner for at også andre momenter kan være av betydning i denne vurderingen.

3.1.2 ASDs vurdering og forslag

ASD mener at kravet om to års samboerskap fortsatt bør være hovedregelen. Samtidig er departementet enig med ESA i at gjeldende regulering framstår som for streng i forhold til direktivet og foreslår at UDI kan gjøre unntak fra toårskravet når særlige grunner tilsier det. Unntaket vil omfatte både den situasjonen at samboerforholdet har vart i mindre enn to år og der samboerforholdet har vart i klart mer enn to år, men hvor det har vært et opphold i løpet av de siste to årene. Endringen innebærer at UDI også kan legge vekt på andre momenter i en helhetsvurdering av om et forhold er å anse som varig. En slik endring av utf. § 19-6 vil ikke innebære noen vesentlig utvidelse av gjeldende praksis.

3.2 Andre familiemedlemmer

3.2.1 Gjeldende rett

EØS-borgerens nærmeste familiemedlemmer har rett til opphold utover tre måneder når de følger eller gjenforenes med EØS-borgeren. Etter direktivet kan også andre familiemedlemmer enn de nærmeste søke om oppholdsrett med EØS-borgeren.

Vilkåret er at vedkommende blir forsørget av eller tilhører husstanden til EØS-borgeren eller at særlige helsegrunner gjør det absolutt nødvendig at EØS-borgeren personlig pleier vedkommende. Det kan også være familiemedlemmer av ektefelle/samboer til EØS-borgeren. Familieforholdet eller tilknytningen til EØS-borgeren må dokumenteres.

Da direktivet ble gjennomført i norsk rett, ble "andre familiemedlemmer" definert i utf. § 19-7. Direktivets ordlyd ble ikke tatt inn direkte verken i loven eller forskriften. I stedet valgte departementet å fastsette at personer med konkret tilknytning skulle anses som "andre familiemedlemmer". Oppfatningen var at dette i praksis ville dekke ordlyden i direktivet. Det har en parallell med tredjelandsregelverket som har en tilsvarende liste for "andre familiemedlemmer". Departementet antok at en slik sammenheng ville gi saksbehandlerne god veiledning. Personer som ikke faller inn under definisjonen av "andre familiemedlemmer" i utlendingsforskriften, ville bli vurdert etter utl. § 49 – oppholdstillatelse på bakgrunn av sterke menneskelige hensyn. Denne bestemmelsen ville i all hovedsak ivareta rettighetene til personer som faller utenfor utf. § 19-7.

ESA mener at direktivets bestemmelse om andre familiemedlemmer ikke er gjennomført i tråd med direktivets ordlyd. Slik utlendingsforskriften er nå, begrenser den personkretsen som kan få oppholdsrett her med EØS-borgeren.

3.2.2 ASDs vurdering og forslag

I etterkant ser departementet at ordlyden i direktivet omfatter flere personer enn det som framgår av utlendingsforskriften. Vi ser også at det er høyere terskel for å få opphold etter utl. § 49 enn det direktivet forutsetter.

Forskriftsteksten er formulert slik at den kan innebære en innsnevring sammenlignet med ordlyden i direktivet. Derfor foreslår vi at utlendingsforskriften § 19-7 første ledd får en ny bokstav e om forsørgede familiemedlemmer. Forslaget kan innebære en utvidelse av personkretsen som kan få oppholdsrett, men det er liten grunn til å tro at dette vil utgjøre et stort antall personer. Et regelverk i samsvar med direktivet innebærer også strenge vilkår for å få oppholdsrett etter utf. § 19-7. Familiemedlemmet som søker om oppholdsrett må dokumentere sin økonomiske avhengighet av EØS-borgeren. På samme måte som for pleietrengende, jf. § 19-7 første ledd bokstav d, er det også et vilkår at vedkommende ikke har andre familiemedlemmer i hjemlandet eller oppholdslandet som kan forsørge seg. Dersom familiemedlemmet som blir forsørget er et mindreårige barn, må vilkårene i første ledd bokstav a om fosterbarn være oppfylt. Departementet legger til grunn at UDI gir utfyllende retningslinjer.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

Ingen av forslagene antas å få særlige økonomiske eller administrative konsekvenser. Når ordningen med tidlig arbeidsstart begrenses til personer med høyere utdanning, kan det medføre at antall søknader går noe ned. I tillegg kan enklere regler medføre at sakene blir litt mindre ressurskrevende for politiet. Endringene i reglene om familiegjening vil trolig dreie seg om et mindre antall personer. Forslaget om endringer i personkretsen og utvidet lengde på oppholdstillatelse for arbeidssøkere vil innebære enkelte endringer i Datasystemet for utlendings- og flyktningssaker (DUF). Dette vil kunne gjøres innenfor gjeldende rammer. Departementet antar at forslagene ikke vil få særlige konsekvenser for antallet søknader.

5 Forslag til endringsforskrift

§ 6-8 første og annet ledd skal lyde:

Arbeidsgivere har adgang til å la arbeidstakere starte i arbeidet før tillatelse foreligger med mindre arbeidsgiveren er utelukket etter § 6-34 eller det er fattet forvaltningsvedtak mot arbeidsgiveren etter lovens § 27 femte ledd. Utlendingsdirektoratet kan gi nærmere retningslinjer.

Ordningen ved tidlig arbeidsstart gjelder for arbeidstakere som søker oppholdstillatelse *etter § 6-1 første ledd og som minst har en treårig avsluttet utdanning fra universitet eller høyskole.*

§ 6-29 første ledd skal lyde:

En utlending som er faglært etter § 6-1 første ledd og som tidligere har hatt tillatelse etter § 6-19 første eller tredje ledd eller § 6-20, kan få oppholdstillatelse for til sammen ett år for å søke arbeid, jf. § 6-1 første ledd. Det samme gjelder personer som har hatt tillatelse etter § 6-1 første ledd som forsker eller lignende stilling for å drive med forskning ved høyskole, universitet eller forskningsinstitusjon.

Gjeldende tredje ledd blir nytt annet ledd.

§ 10-3 annet ledd skal lyde:

For sjøfolk, jf. § 6-6, kan kapteinen eller annen representant for rederiet fremme søknad, forutsatt at det foreligger skriftlig fullmakt.

§ 10-4 skal lyde:

En arbeidstaker som minst har en treårig avsluttet utdanning fra et universitet eller høyskole og som har levert en fullstendig søknad om oppholdstillatelse som faglært, jf. § 6-1 første ledd, kan få en bekreftelse på at det er adgang til å begynne å arbeide før søknaden er

behandlet. Utlendinger som er ansatt i internasjonalt selskap, jf. § 6-13 og § 6-21, og sjøfolk, jf. § 6-6, kan også få en slik bekreftelse.

Når en arbeidsgiver fremmer søknaden med skriftlig fullmakt fra arbeidstakeren, kan politiet utstede en bekreftelse som nevnt i første ledd til arbeidsgiveren. Arbeidsgiver og oppdragsgiver som er et internasjonalt selskap, jf. § 1-3 bokstav c, eller arbeidsgiver for sjøfolk, jf. § 6-6 og § 6-9 og som fremmer søknad på vegne av en arbeidstaker som nevnt i første ledd annet punktum, kan også få slik bekreftelse.

Det anses å foreligge en fullstendig utfylt søknad når søknaden har de nødvendige vedleggene og søkerens identitet er kontrollert ved fremvisning av pass eller annet godkjent legitimasjonsdokument. Arbeids- og oppdragstilbudsskjema, jf. § 6-9 og § 6-16, må vedlegges. Utlendingsdirektoratet kan gi nærmere retningslinjer om når søknaden anses å være fullstendig utfylt, herunder om krav til dokumentasjon på at det foreligger godkjenning eller autorisasjon fra relevant fagmyndighet i yrker hvor det er kvalifikasjonskrav i lov eller forskrift.

Politiet skal kontrollere at søknaden er fullstendig utfylt og at utlendingen minst har en treårig avsluttet utdanning fra et universitet eller høyskole før det utstedes en bekreftelse. Politiet kontrollerer også at arbeidsgiveren fyller kriteriene for å kunne benytte ordningen med tidlig arbeidsstart, jf. § 6-8. Dersom det er tvil om et eller flere av vilkårene er oppfylt, skal politiet ikke gi bekreftelse. Politiet skal heller ikke gi bekreftelse når det foreligger omstendigheter som ville gitt grunn til å nekte utlendingen adgang til riket eller opphold i medhold av lovens §§ 17 eller 66, eller § 6-35. Utlendingsdirektoratet kan gi nærmere retningslinjer.

Av bekreftelsen skal det framgå at utlendingen har adgang til å arbeide for den bestemte arbeidsgiveren eller oppdragsgiveren inntil søknaden er behandlet.

Arbeidsgiveren, eventuelt oppdragsgiveren, skal selv informere arbeidstakeren om adgangen til innreise og om å ta kontakt med utenriksstasjonen for å få utstedt innreisevisum når det er nødvendig. Bekreftelsen på tidlig arbeidsstart må fremlegges på utenriksstasjonen.

Politiet registrerer bekreftelsen på tidlig arbeidsstart i Datasystemet for utlendings- og flyktningsaker (DUF).

Forvaltningsloven kapittel IV til VI gjelder ikke for politiets beslutning om ikke å utstede en bekreftelse etter første eller annet ledd.

§ 19-6 første ledd skal lyde:

Vilkåret om varig tilknytning til samboer etter lovens § 110 tredje ledd bokstav b, anses oppfylt når samboerne fyller vilkårene som nevnt i lovens § 41 og forskriftens § 9-2. Det kan

gjøres unntak fra krav om to års samboerforhold dersom det foreligger andre særlige grunner som tilsier en varig tilknytning mellom samboerne.

§ 19-7 første ledd bokstav e og annet ledd skal lyde:

- a) *forsørgede. Det må dokumenteres at familiemedlemmet i hjemlandet eller oppholdslandet er avhengig av EØS-borgerens forsørgelse eller tilhører EØS-borgerens husstand. Det er også et vilkår at vedkommende ikke har andre familiemedlemmer i hjemlandet eller oppholdslandet til å pleie seg.*

Det er en forutsetning for oppholdsrett etter første ledd bokstav a til e at familiemedlemmet er sikret underhold og at vedkommende er omfattet av en sykeforsikring som dekker alle risikoer under oppholdet.